

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

INFORMACJA
o sytuacji na rynku rzepaku

Biuro Analiz i Strategii KOWR
GRUDZIEŃ 2019

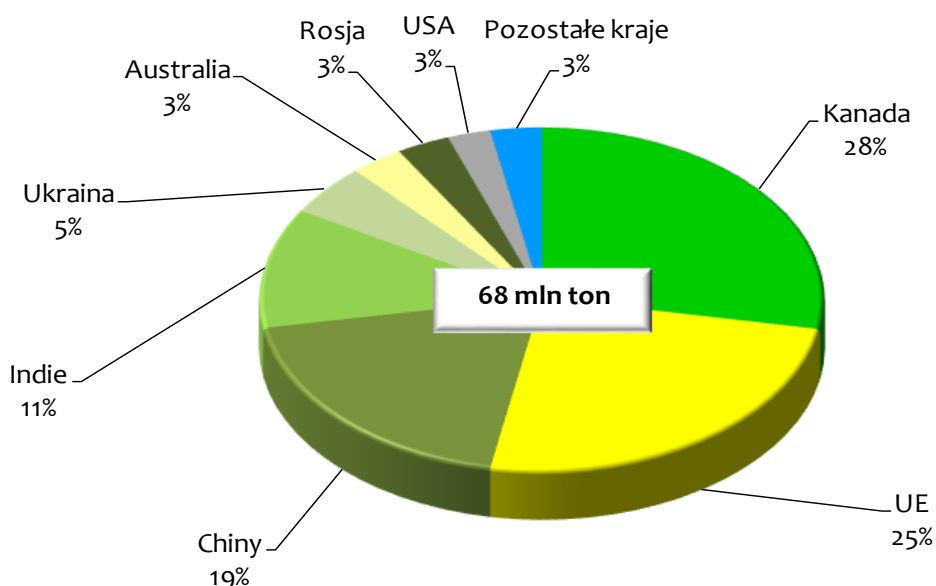

Czynniki podażowo-popytowe

Struktura geograficzna produkcji rzepaku na świecie¹

Globalna uprawa rzepaku charakteryzuje się znaczną koncentracją geograficzną. Ponad 80% areału światowych upraw rzepaku zlokalizowane jest w Unii Europejskiej, Kanadzie, Chinach i Indiach. W sezonie 2019/2020 największą powierzchnię zasiewów rzepaku odnotowano w Kanadzie (8,3 mln ha). Drugą lokatę pod tym względem zajmują Indie (7,3 mln ha), a trzecią Chiny (6,6 mln ha). Czwarte miejsce na świecie pod względem powierzchni jego zasiewów (5,6 mln ha) zajmuje Unia Europejska.

Struktura światowej produkcji rzepaku w sezonie 2019/2020

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, Oilseeds: World Markets and Trade, December 2019.

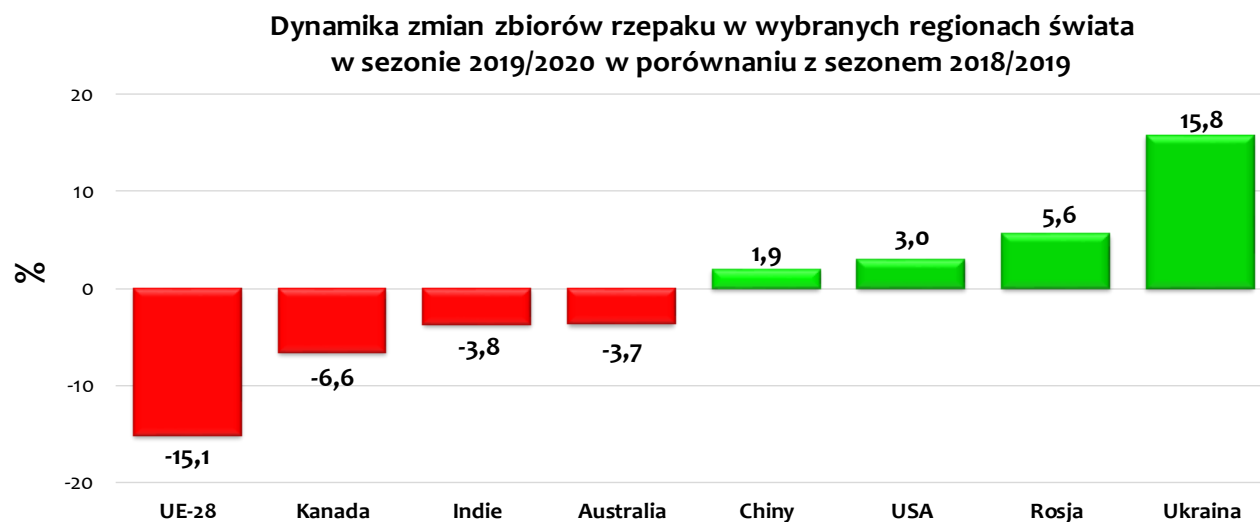
Zbiory rzepaku na świecie¹

Zgodnie z prognozą USDA z grudnia 2019 r. światowa produkcja rzepaku w sezonie 2019/2020 wyniesie 68 mln ton i będzie o ponad 5% mniejsza niż w sezonie 2018/2019. Do spadku produkcji przyczynią się przede wszystkim mniejsze zbiory rzepaku u kluczowych producentów tych nasion, tj. w Kanadzie (spadek o około 7%, do 19 mln ton) i Unii Europejskiej (o 15%, do 17 mln ton). Spadek zbiorów przewidywany jest również w Indiach i Australii (po około 4% – odpowiednio do 7,7 mln ton i 2,1 mln ton). Jednocześnie wzrost zbiorów spodziewany jest m.in.: na Ukrainie (o 16%, do 3,3 mln ton),

¹ USDA, Oilseeds: World Markets and Trade, December 2019.

w Rosji (o około 6%, do 2,1 mln ton), USA (o 3%, do 1,7 mln ton) oraz Chinach (o 2%, do 13,1 mln ton).

W sezonie 2019/2020 obniżenie globalnych zbiorów rzepaku, pomimo redukcji zużycia (o 2%, do 69,3 mln ton) prawdopodobnie wpłynie na zmniejszenie zapasów końcowych o 20%, do 6,7 mln ton.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, *Oilseeds: World Markets and Trade*, December 2019.

Zbiory rzepaku w Unii Europejskiej²

W 2019 r. niekorzystne warunki pogodowe w **Unii Europejskiej** wpłynęły na **spadek zbiorów rzepaku**. Zgodnie z szacunkiem KE zbiory nasion rzepaku były **o około 17% mniejsze niż w 2018 r. i wyniosły 16,7 mln ton**. Był to najniższy poziom zbiorów rzepaku w UE od trzynastu lat. Największy spadek zbiorów odnotowano we Francji (o 31%, do 3,4 mln ton), w Niemczech (o 23%, do 2,8 mln ton), Czechach (o 17%, do 1,2 mln ton) i Wielkiej Brytanii (o 13%, do 1,7 mln ton), tj. u wiodących unijnych producentów rzepaku (w 2019 r. – 55% udziału w strukturze produkcji).

W wyniku spadku produkcji i podaży rzepaku na rynku unijnym, w sezonie 2019/2020 przewiduje się znaczący wzrost importu tych nasion.

Produkcja i skup rzepaku w Polsce

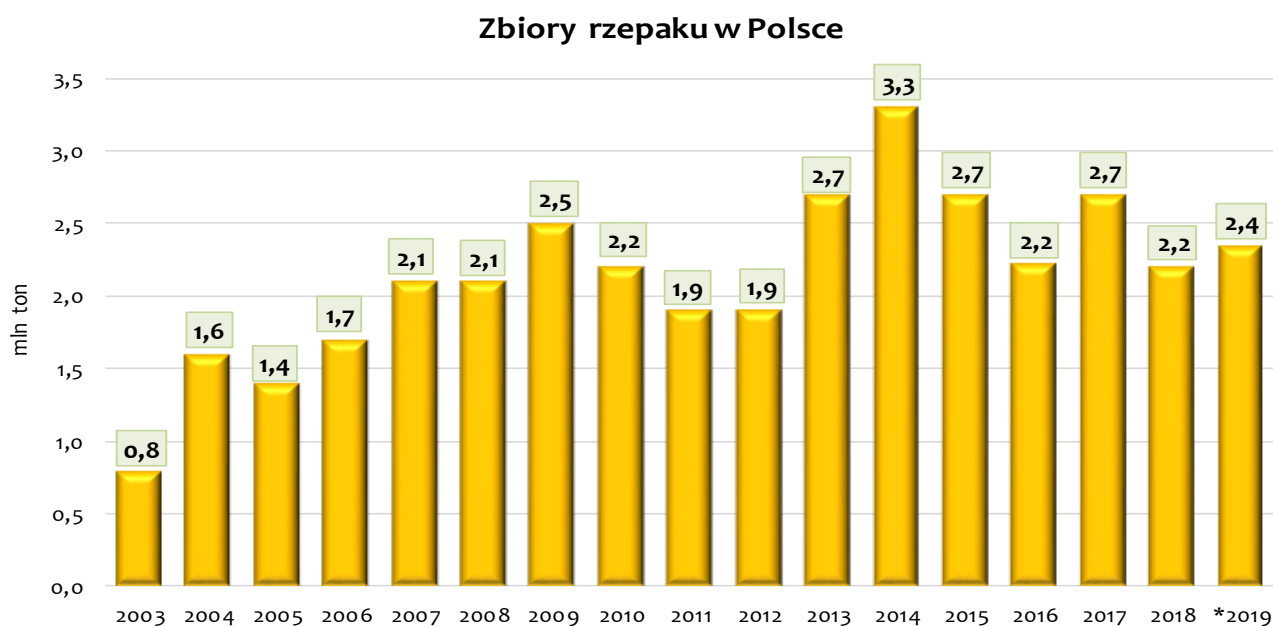
GUS ocenił, że w Polsce powierzchnia uprawy rzepaku w 2019 r. zwiększyła się o około 2% i wyniosła 860 tys. ha. **Zbiory rzepaku oszacowano na poziomie 2,35 mln ton, o około 7% wyższym niż w 2018 r.³**

Wraz ze wzrostem zbiorów podaż rzepaku do skupu w okresie pierwszych pięciu miesięcy sezonu

² EU Crops Market Observatory, *Oilseeds and protein crops statistics*, data odczytu: 13.12.2019 r.

³ Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2019 r., Informacje Sygnalne GUS, publikacja z 20 grudnia 2019 r.

2019/2020 była większa niż w porównywalnym okresie sezonu 2018/2019. Według danych GUS w okresie od lipca do listopada 2019 r. skup rzepaku wzrósł o 11%, do 1 114 tys. ton.

* szacunek GUS

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

Zasiewy rzepaku ozimego pod zbiory w 2020 r. prawdopodobnie ukształtowały się na poziomie 0,8 mln ha, o około 3% niższym niż rok wcześniej. Zmniejszenie zainteresowania uprawą rzepaku, głównie w grupie małych producentów, było spowodowane notowanym w latach 2017–2018 spadkiem cen rzepaku i niekorzystnymi warunkami uprawy związanymi z występowaniem suszy w okresie wegetacji w latach 2018–2019⁴.

Handel zagraniczny rzepakiem

Mniejsza podaż rzepaku ze zbiorów w 2018 r. wpływała ograniczająco na wyniki eksportu w sezonie 2018/2019. Eksport rzepaku z Polski w sezonie 2018/2019⁵ wyniósł 292 tys. ton i był o 13% mniejszy niż w sezonie 2017/2018. Równocześnie wartość eksportu uległa obniżeniu o 10%, do 125 mln EUR. Tak jak w ostatnich latach rzepak był eksportowany przede wszystkim na rynek UE, głównie do Niemiec (274 tys. ton, 94% eksportu rzepaku), a także do Czech (14 tys. ton, 5%).

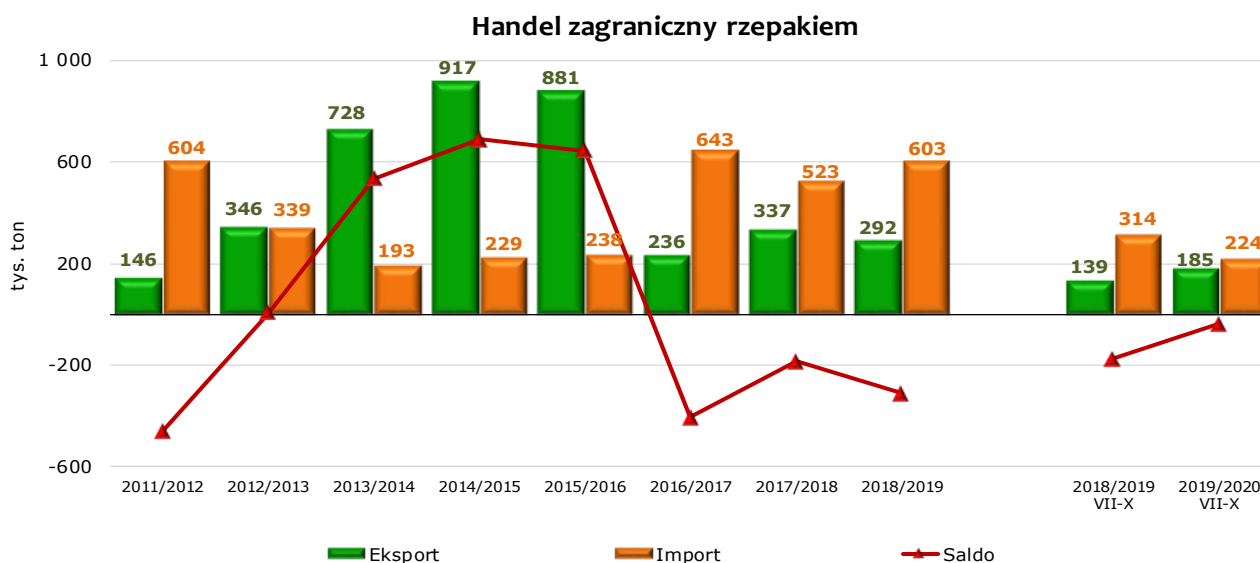
W okresie lipiec 2018 – czerwiec 2019 do Polski zaimportowano 603 tys. ton nasion rzepaku, o 15% więcej niż rok wcześniej. Wydatki poniesione na import rzepaku wyniosły 248 mln EUR i były o 11% większe niż w sezonie 2017/2018. Na unijnym rynku zakupiono 495 tys. ton rzepaku, głównie z Czech

⁴ Rynek Rzepaku. Stan i Perspektywy, nr 56, listopad 2019 r., IERiGŻ-PIB, MRiRW.

⁵ Sezon na rynku rzepaku trwa od 1 lipca do 30 czerwca roku następnego.

(172 tys. ton, 28% importu rzepaku), ze Słowacji i z Rumunii (odpowiednio 91 tys. ton i 90 tys. ton, po 15%) oraz Węgier (85 tys. ton, 14%). Z krajów pozaunijnych zaimportowano 108 tys. ton rzepaku, z czego blisko 98% pochodziło z Ukrainy (106 tys. ton, 18% krajowego importu rzepaku).

W całym sezonie 2018/2019 saldo handlu zagranicznego rzepakiem było ujemne i wyniosło 310 tys. ton wobec 186 tys. ton w sezonie 2017/2018. W ujęciu wartościowym ujemne saldo obrotów rzepakiem pogłębiło się do 123 mln EUR (z 85 mln EUR w sezonie 2017/2018).

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2019 r. - dane wstępne.

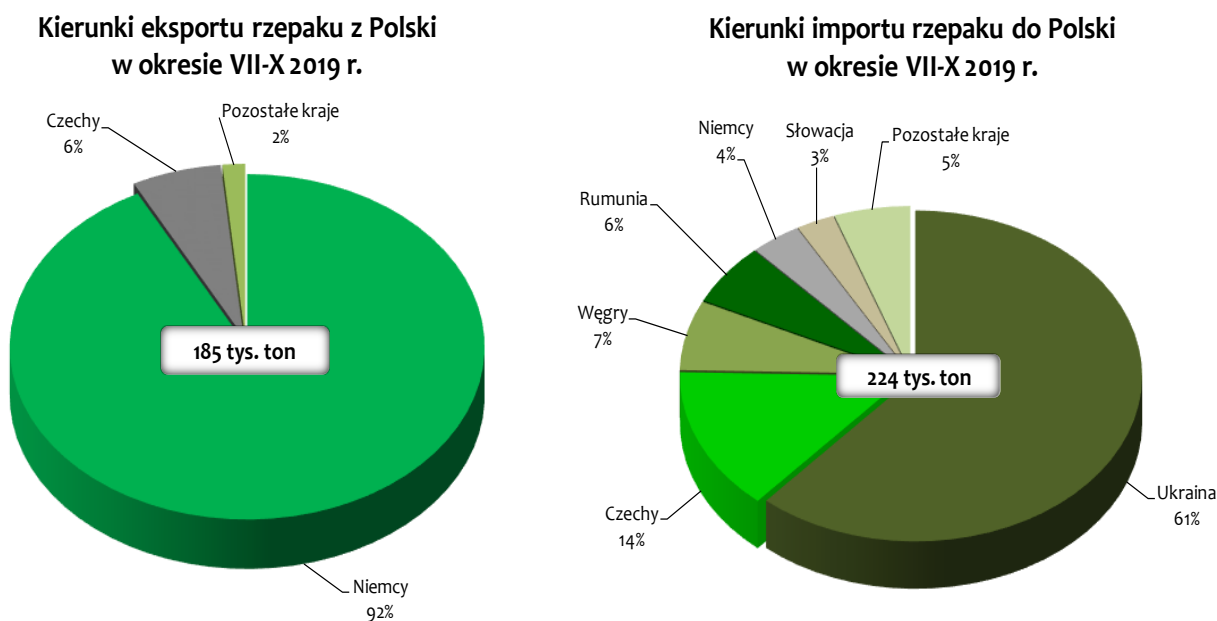
W roku gospodarczym 2019/2020 większa niż w poprzednim sezonie podaż rzepaku ze zbiorów krajowych przyczynia się do wzrostu polskiego eksportu i ograniczenia importu.

W okresie pierwszych czterech miesięcy sezonu 2019/2020 (tj. od lipca do października 2019 r.) z Polski wyeksportowano 185 tys. ton rzepaku o wartości 81 mln EUR, w obu przypadkach o 33% więcej niż w analogicznym okresie 2018 r. Średnia cena uzyskiwana w eksporcie w okresie lipiec–październik 2019 r., tak jak przed rokiem, wyniosła 437 EUR/t. Odbiorcą polskiego rzepaku były głównie Niemcy (170 tys. ton, 92% udziału w strukturze eksportu). Stosunkowo niewielkie ilości rzepaku wywieziono do Czech (11 tys. ton, 6%) i Norwegii (2 tys. ton, 1%).

Podaż rzepaku z produkcji krajowej uzupełniana jest importem. W pierwszych czterech miesiącach sezonu 2019/2020 do kraju przywieziono 224 tys. ton rzepaku, o 29% mniej niż w analogicznym okresie 2018 r. W efekcie wydatki poniesione na import uległy obniżeniu o 25%, do 101 mln EUR. Rzepak był

importowany głównie z Ukrainy (137 tys. ton, 61% udziału w strukturze importu). Mniejsze ilości sprowadzono również z Czech (31 tys. ton, 14%), Węgier (15 tys. ton, 7%), Rumunii (13 tys. ton, 6%), a także Niemiec (8 tys. ton, 4%) i ze Słowacji (6 tys. ton, 3%)⁶.

W Polsce od sezonu 2016/2017 utrzymuje się deficyt w handlu zagranicznym rzepakiem. W okresie pierwszych czterech miesięcy sezonu 2019/2020 ujemne saldo wyniosło 39 tys. ton (21 mln EUR) wobec 176 tys. ton (74 mln EUR) w poprzednim sezonie.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2019 r. - dane wstępne.

Według prognozy IERiGŻ-PIB w całym sezonie 2019/2020 eksport rzepaku z Polski wzrośnie o 21,1%, do 350 tys. ton. W tym czasie import ukształtuje się na poziomie 530 tys. ton, o 11,7% niższym niż w sezonie 2018/2019⁷.

Tendencje cenowe

Ceny rzepaku na rynku europejskim

W wyniku mniejszych zbiorów rzepaku na świecie, w tym w Unii Europejskiej, od początku sezonu 2019/2020 ceny rzepaku na rynku europejskim wykazują powolny wzrost. **W październiku 2019 r.** według USDA (za Oil World) przeciętna cena rzepaku (cif Hamburg) ukształtowała się na poziomie 427 USD/t, o 0,5% wyższym niż miesiąc wcześniej, ale o 1% niższym niż przed rokiem. W listopadzie

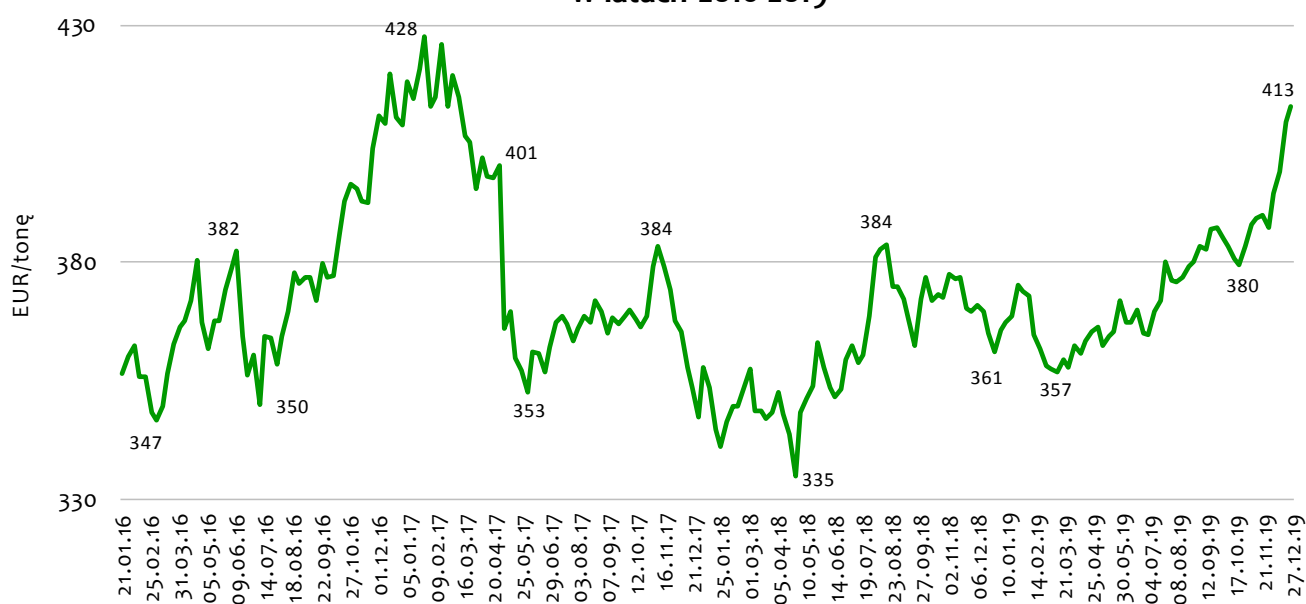
⁶ Kierunki importu rzepaku zostały obliczone według kraju wysyłki.

⁷ Rynek Rzepaku. Stan i Perspektywy, nr 56, listopad 2019 r., IERiGŻ-PIB, MRiRW.

2019 r. (według szacunków USDA) cena rzepaku wyniosła 430 USD/t i była o około 1% wyższa niż przed miesiącem i rokiem.

Od połowy marca 2019 r. na giełdzie MATIF w Paryżu (za Rolpetrol) średnie ceny rzepaku w kontraktach terminowych, pomimo tygodniowych wahań, wykazują tendencję wzrostową. W notowaniu z 27 grudnia 2019 r. cena rzepaku osiągnęła nienotowany od połowy marca 2017 r. poziom 413 EUR/t. Cena ta była o 7% wyższa niż przed miesiącem i o 14% wyższa niż rok wcześniej.

Notowania cen rzepaku w kontraktach terminowych na giełdzie MATIF w latach 2016-2019

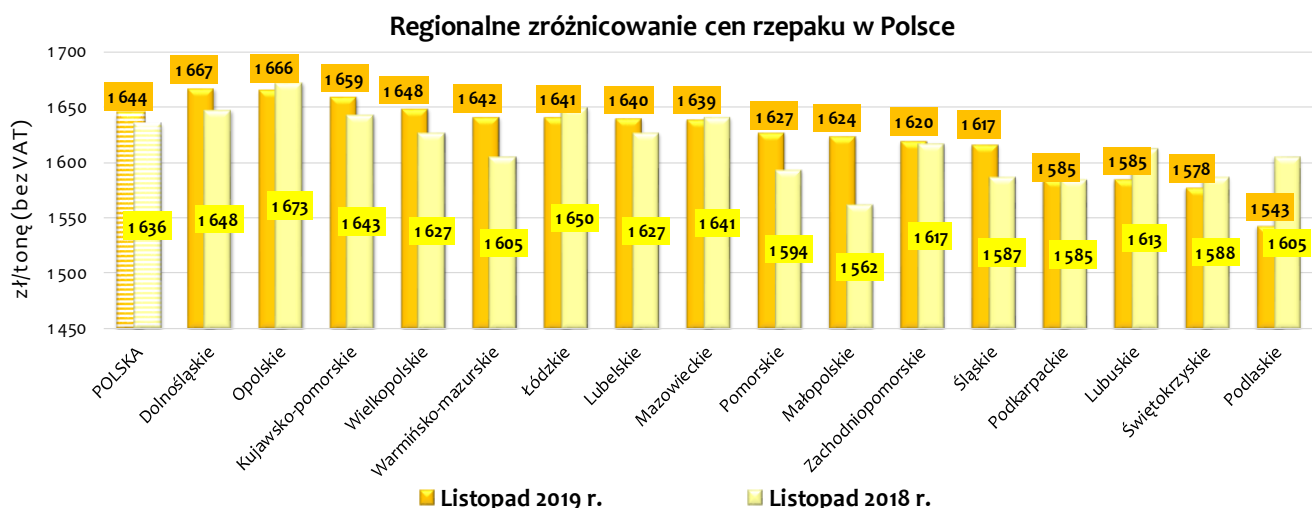

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Rolpetrol.

Krajowe ceny skupu rzepaku (bez VAT)

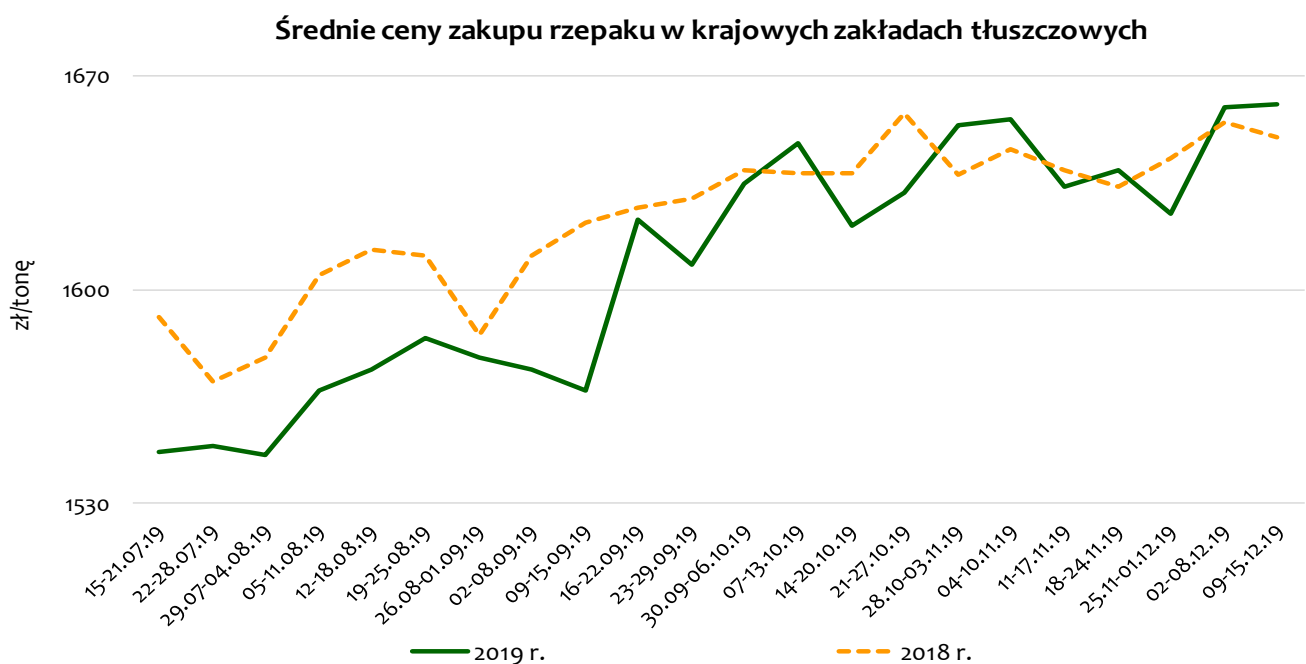
Silne powiązanie rynku krajowego z międzynarodowym, w tym szczególnie z rynkiem europejskim, w dużym stopniu wpływa na ceny skupu rzepaku w Polsce. **W listopadzie 2019 r.** (według GUS) krajowym producentom za rzepak w skupie średnio płacono **1 644 zł/t**, o 1,4% więcej niż w październiku 2019 r. i nieznacznie (o 0,5%) więcej niż przed rokiem. Ceny skupu rzepaku wykazywały znaczne zróżnicowanie regionalne. Najniższe ceny uzyskiwali producenci z województwa podlaskiego – 1 543 zł/t (o 6% mniej niż średnio w kraju) oraz świętokrzyskiego – 1 578 zł/t (o 4% mniej). Najwięcej za rzepak płacono w województwie dolnośląskim – 1 667 zł/t i opolskim – 1 666 zł/t (w obu przypadkach ceny były o ponad 1% wyższe niż średnio w kraju).

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

W grudniu 2019 r. notowany był dalszy umiarkowany wzrost cen zakupu rzepaku na rynku krajowym. W zakładach tłuszczowych objętych monitoringiem ZSRIR MRiRW w dniach 9–15.12.2019 r. cena zakupu rzepaku⁸ ukształtowała się na średnim poziomie **1 661 zł/t**, o 2% wyższym niż miesiąc wcześniej i o 1% wyższym niż w porównywalnym okresie 2018 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRIR MRiRW.

IERiGŻ-PIB przewiduje, że ceny skupu rzepaku mogą wykazywać powolny wzrost do końca pierwszego kwartału 2020 r., tj. do czasu wstępnych szacunków dotyczących przezimowania i wielkości zbiorów rzepaku w sezonie 2020/2021.

⁸ Cena wyliczona jako średnia cena rzepaku o wilgotności do 9% zakupionego w ramach zawartych kontraktów i poza nimi.

Skup i ceny skupu rzepaku

Okres		Skup rzepaku			Cena skupu rzepaku (bez VAT)		
		tys. ton	zmiana wielkości skupu w %		zł/t	zmiana ceny skupu w %	
			miesięczna	roczna		miesięczna	roczna
Skup sprawozdawczy 2013		2286,4	x	51,5	1473,4	x	-25,6
Skup sprawozdawczy 2014		2093,8	x	-8,4	1319,9	x	-10,4
Skup sprawozdawczy 2015		1886,2	x	-9,9	1505,1	x	14,0
2016 ☒ Skup meldunkowy	VII	447,6	x	-12,4	1565,9	x	7,3
	VIII	294,7	-34,2	-47,9	1576,0	0,6	7,8
	IX	81,0	-72,5	-33,4	1629,0	3,4	6,7
	X	52,4	-35,3	-16,4	1701,8	4,5	6,8
Skup sprawozdawczy 2016		1345,8	x	-28,7	1616,2	x	7,4
2017 Skup meldunkowy	VII	407,2	x	-9,0	1519,1	x	-3,0
	VIII	551,6	35,5	87,2	1544,9	1,7	-2,0
	IX	110,2	-80,0	36,1	1542,9	-0,1	-5,3
	X	68,0	-38,3	29,8	1567,2	1,6	-7,9
	XI	24,4	-64,2	x	1609,0	2,7	x
	XII	18,6	-23,5	x	1594,0	-0,9	x
Skup sprawozdawczy 2017		1729,6	x	28,5	1576,3	x	-2,5
2018 Skup meldunkowy	VII	672,5	x	65,1	1537,9	x	1,2
	VIII	155,0	-76,9	-71,9	1573,0	2,3	1,8
	IX	65,8	-57,5	-40,2	1596,8	1,5	3,5
	X	66,3	0,8	-2,5	1615,1	1,1	3,1
	XI	47,2	-28,8	93,7	1635,5	1,3	1,6
	XII	44,8	-5,1	140,2	1633,8	-0,1	2,5
Skup sprawozdawczy 2018		1582,8	x	-8,5	1553,1	x	-1,5
2019 Skup meldunkowy	VII	653,1	x	-2,9	1519,9	x	-1,2
	VIII	235,3	-64,0	51,8	1539,2	1,3	-2,1
	IX	107,6	-54,3	63,3	1591,9	3,4	-0,3
	X	68,2	-36,6	2,7	1621,9	1,9	0,4
	XI	49,8	-26,9	5,6	1644,4	1,4	0,5

Skup meldunkowy - raportowany za okresy miesięczne, realizowany przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

Skup sprawozdawczy - raportowany za okresy półroczne z uwzględnieniem korekt wynikających ze sprawozdawczości obejmującej również skup realizowany przez osoby fizyczne prowadzące skup o wartości przekraczającej w okresie półrocznym 10 tys. zł.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.